

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 307/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. júna 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Okresného úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky, Námestie mieru 3, Prešov, zastúpeného poverenou zástupkyňou [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžk 23/2019 zo 16. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Okresného úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť Okresného úradu Prešov, odboru výstavby a bytovej politiky, Námestie mieru 3, Prešov (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sžk 23/2019 zo 16. januára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom sp. zn. 2 S 35/2018 z 11. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného (sťažovateľa) č. OU-PO-OVBP2-2018/5331/6956/ŠSS-KM z 18. januára 2018 (ďalej len „rozhodnutie sťažovateľa“), ktorým žalobe žalobcov vyhovel a rozhodnutie sťažovateľa, ako aj rozhodnutie správneho orgánu I. stupňa mesta Veľký Šariš č. 2017/53/3115/MV z 9. októbra 2017 zrušil a vec vrátil správne orgánu I. stupňa na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu podal kasačnú sťažnosť, o ktorej najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že ju podľa § 459 písm. d) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) ako neprípustnú odmietol.

Sťažovateľ uviedol, že najvyšší súd napadnuté uznesenie odôvodnil nesplnením zákonnej podmienky povinného zastúpenia: „... žalovaný jednoznačne a nesporne nepreukázal, že kasačná sťažnosť bola spísaná jeho vlastným zamestnancom s právnickým vzdelaním druhého stupňa a ani, že [REDAKOVANÉ], konajúca za sťažovateľa na kasačnom súde, je povereným zamestnancom sťažovateľa s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa v zmysle § 449 ods. 2 písm. a) S. s. p. v spojení s § 489 S. s. p.“

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal, že kasačnú sťažnosť vypracovala [REDAKOVANÉ], ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Sťažovateľ poukázal na § 449 ods. 2 písm. a) SSP, z ktorého vyplýva výnimka povinného zastúpenia advokátom v kasačnom konaní, pričom podľa názoru sťažovateľa z predmetného ustanovenia nevyplýva povinnosť predložiť konajúcemu súdu poverenie pre zamestnanca ani kópiu diplomu preukazujúceho vysokoškolské vzdelanie.

V ďalšom sťažovateľ poukázal na iné konania, v ktorých bol uznesením krajského súdu vyzvaný na doloženie poverenia a kópie diplomu povereného zamestnanca, čím namietal *„rozporný a nezgodný postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dvoch obdobných veciach“*.

5. Sťažovateľ v závere ústavnej sťažnosti uviedol, že *„... kasačným súdom, ktorý v danom prípade rozhodol nad rámec zverenej právomoci a nerešpektoval právo sťažovateľa, aby sa jeho právna vec pred vnútroštátnym súdom rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Napadnutým protiústavným uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd s tým, že pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení...“*.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezom: *„... napadnutým uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžk/23/2019 zo dňa 16.01.2020 bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a aby Ústavný súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, a to podľa § 133 ods. 1, 2 a 3 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s § 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“*

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

10. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) odmietnutím kasačnej sťažnosti z dôvodu nesplnenia podmienky povinného zastúpenia.

14. Z § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež posúdiť, či v prípade podaného návrhu nie je tento uplatnený subjektom, ktorý je osobou na jeho podanie zjavne neoprávnenou. Keďže sťažovateľ ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ústavy namieta, že najvyšší súd porušil jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sa zaoberal otázkou procesnej legitímácie v tomto type konania.

15. Ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ústavy je individuálnym právnym prostriedkom na ochranu ústavne zaručených základných práv alebo slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb. Definičným znakom pojmu ústavná sťažnosť je zásah orgánu verejnej moci do týchto základných práv alebo slobôd. Zmyslom a účelom ústavnej sťažnosti je ochraňovať fyzické osoby a právnické osoby pred zásahmi do základných práv alebo slobôd predovšetkým zo strany orgánov štátu [rozhodnutiami, opatreniami alebo iným zásahom (II. ÚS 187/03 v spojení s I. ÚS 29/97 a IV. ÚS 197/03, II. ÚS 19/04)].

16. Predpokladom procesnej legitímácie na podanie ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že fyzická osoba alebo právnická osoba má spôsobilosť byť nositeľom základných práv a slobôd. V zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány) podali ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, keď vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými účastníkmi konania). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať ústavnú sťažnosť, len ak je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (obdobne pozri II. ÚS 19/04 a II. ÚS 80/09, II. ÚS 21/2020).

17. Ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy v tomto prípade podal sťažovateľ, ktorý má v konaní pred všeobecnými súdmi postavenie žalovaného orgánu verejnej správy, čo vyplýva z jeho postavenia správneho orgánu v základnom konaní. Ústavný súd konštatuje, že tento subjekt ako orgán verejnej moci nemožno pri výkone jeho zákonnej právomoci v rámci správneho konania považovať za osobu, ktorá je nositeľom základných práv a slobôd (upravených v čl. 46 ods. 1 ústavy), a teda za osobu, ktorá je oprávnená namietať porušenie svojich základných práv ústavnou sťažnosťou pred ústavným súdom, a jeho postavenie v okolnostiach daného prípadu nemožno zaradiť do oblasti života chráneného základnými právami.

18. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako podanú zjavne neoprávnenou osobou a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde odmietol a už neskúmal splnenie ostatných podmienok konania.

19. Nad rámec uvedeného, pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť,

či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08, III. ÚS 63/2018). V prípade sťažovateľa krajský súd rozsudkom zrušil rozhodnutie sťažovateľa a vec vrátil správneho orgánu I. stupňa na ďalšie konanie. Z uvedeného vyplýva, že správne konanie nie je ukončené.

20. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu